

Tawhito. He maha nga ahuatanga tuhituhi kei roto i tenei wahanga, ara:—

Tuatahi: He pukapuka ture.

Tuarua: "History", ara nga mahi a nga iwi o mua o te Whanautanga.

Tuatoru: He korero whakatauki, poropiti.

Tuawha: He waiata, he patere, he pao.

Nga pukapuka whakaatu ture, ko nga pukapuka e rima a Mohi, aro ko Kenehi, ko Ekoruhe, ko Rewitikuha, ko Tauanga, me Tiuteronomi.

Nga pukapuka mai o Hohua tae noa ki a Ehetera, he pukapuka whakaatu i nga mahi a nga iwi o mua o te Whanautanga, ara he "history."

A Hopa, nga Waiata, nga Whakatauki, te Kai Kauwhau, nga Waiata a Horomona, nga Tangi a Heremaia, enei pukapuka katoa, he pukapuka pao, pukapuka waiata, pukapuka patere hoki.

Tekau ma ono nga pukapuka kei te toe, a, enei, he pukapuka kupu poropiti katoa (prophecy). Nga kai-tuhi o nga pukapuka nei, etahi kei te mohiotia, etahi he mea tapa kuare noa atu, a etahi, kaore rawa i te mohiotia ko wai ra nga kai-tuhi. Kei te kiia ko Mohi te kai-tuhi o nga pukapuka tuatahi e rima o te Kawenata Hou. Engari mehemea ka titiro tatau ki nga rarangi whakamutunga o Tiuteronomi (ko Mohi te kai-tuhi), ka kite tatau kei te whakaaturia te matenga o Mohi. Ka kaha ano ranei a Mohi ki te whakaatu i tona a ke matenga? I kiia hoki ko Rawiri te kai-tuhi o nga Waiata. I naianei, kaore i te tino whakaaetia tenei kupu.

TE KAWENATA HOU.

E rua tekau ma whitu nga pukapuka kei roto i te Kawenata Hou. E toru nga ahuatanga tuhituhi ka kitea i roto i nga pukapuka nei, ara:—

Tuatahi: He pukapuka whakaatu i nga mahi (history). Kei roto i tenei rohe nga Rongopai e wha me Nga Mahi a Nga Apotoro.

Tuarua: Nga pukapuka, ara, nga reta.

Tuatoru: Te pukapuka matakite a Hoani e kiia nei ko te Whakakitenga.

No muri rawa nei i tuhia ai nga Rongopai, ara no muri i te Kakena. I mua atu i te tuinga, nga mahi a Ihowa i mea korero a-waha tonu. Katahi ka whakaaro nga Apotoro, tera pea e ngaro etahi waahi o nga mahi a te Karaiti. Tuhia ana e Maka taana Rongopai. Ko tenei te Rongopai i tuhia tuatahitia, a ko ta Hoani te whakamutunga. No muri nei tenei—nuku mai i te rau tau i muri o te Whanautanga.